

Дуда Каріна,

студентка II курсу першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти (групи УМЛб-1-24-4-Од)
спеціальності 035 «Філологія»
Факультету української філології,
культури і мистецтва
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка.

Науковий керівник:

Т.М. Вінтонів, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

УДК 821.161.2-2.09

ПОЕТОНІМОСФЕРА РОМАНУ ІВАНА БАГРЯНОГО «ТИГРОЛОВИ»

У статті розглянуто ономастичний простір роману Івана Багряного «Тигролови» та його символічне значення. Проаналізовано функційні вияви власних назв, зокрема антропонімів, топонімів, зоонімів тощо, що формують художній світ твору. Особливу увагу приділено онімам як виразникам характеру героїв, історичного контексту та виразникам головної ідеї роману – боротьби за свободу, людську гідність та збереження національної ідентичності.

Ключові слова: ономастика; онім; антропонім; топонім; гідронім; зоонім; хоронім; ергонім; демінутив.

Постановка проблеми. У сучасній літературній ономастиці актуальним є дослідження ролі ономастичного простору художнього твору. У цьому контексті постає проблема визначення функцій і значення власних назв у романі «Тигролови» Івана Багряного. Важливо з'ясувати функційні вияви антропонімів, топонімів, зоонімів та їхнє символічне й ідейне навантаження. Особливого значення набуває питання про те, як через систему власних назв автор розкриває характери персонажів, відтворює історико-культурний контекст і підкреслює ключові ідеї твору.

Аналіз дослідження. Творчість Івана Багряного привертала увагу багатьох дослідників, зокрема Юрія Шереха, Миколи Жулинського, Людмили Зеленко, Ольги Шум, а також Григорія Костюка, Леоніда Новиченка, Валерія Шевчука та інших. У своїх працях вони досліджували як зміст творів письменника, так і їхні мовні особливості. Особливої уваги набув роман «Тигролови», у якому змальовано життя людини в умовах радянських репресій, її боротьбу за свободу та прагнення зберегти людську гідність.

Щодо роману, то науковці підкреслюють його український характер, символічність образів і назв, а також провідну ідею твору – утвердження незламності людської особистості. Водночас у наукових працях більше уваги приділено сюжетові та системі образів, проте аналіз власних назв і сьогодні перебуває на периферії.

Вивчення онімного простору роману є актуальним, оскільки дає змогу глибше зрозуміти зміст твору, його символіку та ідейне спрямування.

Мета статті – дослідити ономастичний простір роману «Тигролови» Івана Багряного, зокрема проаналізувати власні назви (антропоніми, топоніми, зооніми та інші онімні одиниці), визначити їх значення у творі та з'ясувати, яку роль вони відіграють у розкритті образів героїв, простору подій і основних ідей роману.

Виклад основного матеріалу. Іван Багрянний (справжнє ім'я – Іван Павлович Лозов'ягін) – український письменник, публіцист і громадсько-політичний діяч ХХ століття. Важливу роль у творі автора відіграє ономастичний простір – усі власні назви: антропоніми, топоніми, зооніми, а також технічні назви, зокрема назви поїздів «ешелон смерті», «дракон», засобів пересування, зброї та інших релій тогочасного життя. Саме вони допомагають читачеві орієнтуватися в просторі й часі, а також несуть символічне та ідейне навантаження. Ономастичний простір художнього твору – це власні назви, які фіксуємо в тексті на позначення реальних або вигаданих об'єктів. До вигаданих належать, наприклад, узагальнені

або символічні назви («ешелон смерті», образні найменування типу «дракон»), а також художньо переосмислені образи, які набувають додаткового значення в тексті.

У романі «Тигролови» цей простір має чітку структуру: ядром є антропоніми, головні імена і прізвища персонажів, зокрема Григорій Многогрішний і родина Сірків, а також важливі топоніми – Сіхоте-Алінь, *Україна*. Периферію становлять інші історичні особи та географічні назви, які створюють соціокультурний фон і допомагають відтворити історичну епоху.

Жанр роману, який поєднує пригодницькі елементи, філософські роздуми та публіцистику, дає змогу автору надавати власним назвам додаткового змісту, перетворюючи їх на символи. Вони підкреслюють характер героїв, їхні цінності та ідейне спрямування твору. Антропоніми в романі «Тигролови» Івана Багряного допомагають розкрити характер героїв, їхнє походження та ідейний зміст твору. Імена персонажів мають символічне значення і часто пов'язані з історією, культурою або внутрішнім змістом слів. У романі «Тигролови» прізвище Многогрішний виконує не лише символічну, а й суто номінативну функцію, тобто використовується у своєму прямому антропонімному значенні. Воно входить до двочленної антропоформули Григорій Многогрішний, яка вживана переважно в офіційних або напружених ситуаціях: під час переклички в «ешелоні смерті», у телеграмі про розшук державного злочинця, у газетному оголошенні про винагороду за його затримання (Зеленко, 2012; 44–45). Як зазначає дослідниця, ця форма використана, «коли необхідно підкреслити офіційний характер ситуації».

Показовим є фінальний епізод у романі Іван Багряний, у якому герой не приховує свого імені, підкреслюючи справедливість здійсненого вчинку: «Судив і присуд виконав я – Григорій Многогрішний» [1: 179].

Використання повної антропоформули підкреслює офіційність висловлювання, значущість події та надає їй своєрідного юридичного характеру. У цьому епізоді вчинок героя постає не як особиста помста, а як усвідомлений акт справедливого суду. Самоназва персонажа у фіналі твору виконує важливу художню функцію: вона акцентує відповідальність героя за власні дії, підсилює ідею справедливості та завершує розвиток його моральної позиції.

Окрім власного імені, для позначення героя використовують описову номінацію – «нащадок гетьмана **Дем'яна Многогрішного**», що є алюзією на історичну постать Дем'ян Многогрішний. Реальна історична особа, гетьман Лівобережної України у 1669–1672 роках, а згодом зазнав політичних

переслідувань і був засланий до Сибіру, де провів значну частину життя (Енциклопедія історії України). За словами історика Олександра Алфьорова: «Многогрішний – це теж термін, яким позначали його. А насправді на всіх універсалах він підписується Дем'ян Ігнатович» (Алфьоров).

Згадка Григорія Многогрішного має контекстуально-синонімічний характер і водночас зберігає конотацію «каторжника», оскільки історично доля гетьмана також пов'язана із засланням. Простежується художня паралель між минулим і сучасністю: доля Григорія Многогрішного перегукується з долею його історичного предка. Обидва зазнають переслідувань і покарання з боку влади, що підсилює ідею незламності українського духу та історичної тривалої боротьби за свободу.

У тексті формується своєрідна смислова опозиція: з одного боку – родина Сірків як цілісна спільнота, з іншого – герой, відірваний від свого роду й змушений існувати як «нащадок», тобто лише носій історичної пам'яті, а не повноцінний член сім'ї.

Особливої уваги заслуговує система іменування представників родини Сірків у романі І. Багряного «Тигролови». Автор підкреслює збереження традицій української патріархальної культури, яка яскраво виявлювана в антропоніміці. У родині Сірків активно використовують патронімічні форми, утворені від прізвиська/прізвища *Сірко*: Сірченко – чоловіча патронімічна форма (суфікс -ченко), що означає «син Сірка»; Сірківна – жіноча патронімічна форма (суфікс -івна), що означає «дочка Сірка». Саме так автор називає молоде покоління родини – Сірченко й Сірківна. Гордість за свій рід і тяглість поколінь особливо виразно передає Наталка: «**Сірківна**, – вимовила дівчина з гордістю. – Мій батько – **Сірко**, і дід – теж **Сірко**, і прадід. Всі **Сірки**.» (Багрянний, 2017; 59). Така система іменування підкреслює міцний зв'язок між поколіннями, родову гордість і збереження національної ідентичності навіть у вигнанні. Водночас така система іменування пов'язує родину з козацьким минулим, зокрема з постаттю Івана Сірка – легендарного кошового отамана Запорозької Січі XVII століття. У народній традиції його вважали характерником – воїном із надприродними, майже містичними здібностями (народні легенди та перекази, записані на Придніпров'ї). Ця паралель підкреслює силу роду, його незламність і духовну спадкоємність.

У романі «Тигролови» переважає одночленна форма іменування головного героя – *Григорій*, рідше вживається розмовна форма *Грицько*. Використання різних форм імені залежить від контексту та емоційного забарвлення ситуації. Так,

Молодий дослідник

форма *Григорій* уживана переважно в нейтральних або серйозних контекстах, коли йдеться про внутрішній стан героя, його боротьбу чи долю. Наприклад, у розповідях про його втечу, переживання або протистояння системі автор використовує саме цю форму, що підкреслює гідність і силу характеру персонажа.

Натомість форма *Грицько* має розмовний, тепліший відтінок і вживана в колі близьких людей, зокрема членів родини *Сірків*. Вона передає довіру, приязнь і прийняття героя як «свого». Наприклад, у сценах спілкування з Наталкою чи старим Сірком така форма підкреслює поступове входження героя в родину, створює атмосферу домашнього затишку.

Отже, можна говорити про певну стилістичну опозицію: Григорій – офіційне, нейтральне або урочисте найменування (часто з позитивною, героїчною конотацією), тоді як Грицько – розмовне, емоційно забарвлене, з демінутивним суфіксом -к, позитивним відтінком близькості та прийняття. Водночас уживання офіційної форми імені пов'язане з переломними моментами життя героя (участь у визвольній боротьбі, ув'язнення, винесення вироку), що підкреслює значущість цих подій і соціальний статус персонажа (Зеленко, 2012; 46).

Ім'я	Походження	Етимологічне значення	Символіка та контекст у творі
Григорій	Грецьке (gregorios)	«Пильний», «той, що не спить»	Символізує духовну чуйність, незламність і постійну готовність до боротьби.
Дем'ян	Грецьке (damianos)	«Підкорювач», «приборкувач»	Вказує на силу характеру, здатність протистояти обставинам (алюзія на предка-гетьмана).
Наталка	Латинське (natalis)	«Рідна», «пов'язана з народженням»	Уособлює щирість, життєдайну силу, доброту та зв'язок із рідною землею.
Денис	Грецьке (dionysios)	«Присвячений Діонісу» (богу родючості)	Символізує досвідченість, життєву енергію та господарність старого Сірка.

Географічні назви в «Тигроловах» виконують функцію орієнтирів. Топоніми в тексті Багряного показують місце події і допомагають читачеві відчути історичний і культурний контекст, місцевий колорит. Вони є виразниками різниці між гнобленням і свободою.

У романі хоронім *Тібет* набуває не лише географічного, а й глибокого символічного значення. Як слушно зауважує К. Годік, цей образ у творі Івана Багряного функціонує функцію маркера простору, що протиставляється тоталітарній системі та її репресивній реальності, уособленій «залізним драконом» – поїздом ОГПУ–НКВД (Годік, 2024; 112). Варто наголосити, що *Тібет* у художній системі роману постає не просто як віддалений історико-географічний регіон, а як символ граничної духовної свободи. Це простір, який знаходиться поза межами буденного й політично контрольованого світу, тому сприймається як майже недосяжний, міфологізований і сакралізований топос. Його образ асоціюється з тишею, внутрішньою рівновагою та духовним самозаглибленням, тобто тими станами, які повністю заперечуються реальністю тоталітарного насильства. Саме тому *Тібет* у структурі роману виконує функцію антитези до радянського простору страху й примусу. Якщо «залізний дракон» (поїзд ОГПУ–НКВД) уособлює рух руйнування, механічної влади та придушення особистості, то *Тібет* символізує статичний, але духовно наповнений простір внутрішньої свободи людини. Автор вибудовує опозицію «насильство – духовність», «рух репресії – нерухомість свободи», де *Тібет* стає ідеальним полюсом втечі свідомості від тоталітарного світу.

Шлях головного героя Григорія Многогрішного позначений топонімами, що в українській свідомості стали символами (концептами) каторги та смерті. Іван Багряний описує шлях, використовуючи назви місць, які нам знайомі.

Онім	Тип	Походження / значення	Контекст у творі	Функція
Урал	топонім	тюркське походження; значення «пояс» (гірський хребет ніби «перепоясує» материк)	географічна межа між Європою та Азією; символ кордону між Батьківщиною і вигнанням; перетин Уралу – точка неповернення	маркер межі, символ втрати Батьківщини, хронотоп вигнання (Буйянкіна, Просалова, 2020; 97)

Молодий дослідник

Сибір	Макро-топонім	тюркське походження («Сибір» / Сибірське ханство)	простір заслання, каторги, морального знищення; «руїна людини»	символ тоталітарного насильства, дегуманізації (Годік, 2024; 115)
Байкал	Лімнонім	бурятське/тюркське походження; «велика вода», «багате озеро»	природна межа між етапами заслання; історична пам'ять про засланців	символ переходу, межовості, історичної пам'яті (Буйянкіна, Просалова, 2020; 98)
Забайкалля	хоронім	слов'янське утворення «за Байкалом»	ще глибший простір вигнання; віддаленість, ізоляція	символ дикості, страху, безправ'я
Колима	гідронім / хоронім	евенське походження	крайня точка заслання, табірна система ГУЛАГу; «місце без повернення»	символ смерті, остаточного вигнання (Годік, 2024; 117)
Зелений Клин	хоронім	історична назва українських поселень на Далекому Сході; «клин» – смуга поселень	українська колонія праці та життя; збереження традицій	символ надії, самозбереження ідентичності (Луцій, 2007; 168)
Українська Слобода	Урбанонім	від «слобода» – поселення зі свободами	українське передмістя Хабаровська; колоніальний простір	символ змішаної ідентичності, іронія втрати автентичності (Луцій, 2007; 170)

Важливим аспектом таборового існування українців була постійна спроба зберегти національну ідентичність навіть у ворожому середовищі заслання. Українські політв'язні, за свідченнями спогадів і листування, прагнули відтворювати елементи традиційної культури: висаджували звичні рослини, облаштовували житло за українськими зразками, дотримувалися звичаїв. Як зазначає І. Дзюба, навіть у неволі люди «тягнулися до всього рідного – у слові, у пісні, у звичаях» (Дзюба, 2001; 143). Подібні думки висловлює і В. Чорновіл, під-

креслюючи значення культурної пам'яті як форми внутрішньої свободи (Чорновіл, 1999; 87). Навіть у вигнанні українці створювали символічні мікропростори «свого».

У романі «Тигролови» Івана Багряного ця ідея знаходить художнє втілення. Важливу роль відіграють зооніми та інші власні назви, які допомагають передати атмосферу тайги й розкрити головні ідеї твору.

Тигр – центральний зоонім роману, що винесений у заголовок. Спочатку твір мав назву «Звіролови», але зміна на «Тигролови» посилила символічне значення образу. Тигр постає як найнебезпечніший хижак тайги, уособлення сили природи, свободи й незламності. Як зазначає А. Сухорукова, «саме тигр стає центром смислового навантаження назви твору» (Сухорукова, 2007; 25). У сюжеті роману родина Сірків займається ловлею тигрів живцем, що потребує мужності, витривалості й майстерності. Полювання на тигра виступає не лише ремеслом, а й випробуванням людини, перевіркою її сили духу. Образ тигра має і ширше символічне значення: він стає уособленням дикої, непідкореної стихії, яка протистоїть репресивному світові тоталітарної системи. Через це розкривається ідея свободи та внутрішньої сили людини.

Амба – місцева назва тигра, яку використовують корінні народи Далекого Сходу. У романі це слово додає образу тигра сакрального змісту. Як зазначає Алла Сухорукова, у свідомості мисливців тигр сприймається як «майже священна істота, володар тайги» (Сухорукова, 2007; 26). У сюжеті роману таке ставлення проявляється в обережності та повазі до хижака під час полювання. Отже, тигр-Амба виступає не лише реальною небезпекою, а й символом сили природи, яку людина не підкорює повністю, а з якою співіснує. Образ тигра та його назва Амба формують у романі багатозаровий символ: це і реальна тварина, і уособлення свободи, сили та духовної витривалості, що протистоїть штучному світу насильства.

Зооніми собак. *Заливай* – зоонім, кличка мисливського собаки родини Сірків (якутська лайка). Назва пов'язана з дієсловом «заливати» – голосно гавкати або протяжно вити під час полювання. У романі І. Багряного собака активно допомагає під час полювання, вистежує здобич, попереджає господарів про небезпеку та розрізняє «своїх» і «чужих». Кличка підкреслює витривалість і мисливські якості тварини. Образ Заливая символізує вірність, інтуїцію та виконує роль «охоронця» тайгового простору (Багрянний, 2017).

Рушай – зоонім, кличка мисливського собаки родини Сірків. Походить від слова «рушай» («починай рух»). У творі цей пес бере участь у полюванні, швидко реагує на команди, допомагає вистежувати дичину й орієнтуватися в тайзі. Його поведінка підкреслює енергійність, швидкість і готовність до дії. Рушай є важливою частиною мисливського життя родини та показує взаємодію людини і природи (Багрянний, 2017).

Нерпа – зоонім, кличка мисливського собаки родини Сірків. Назва походить від північного тюленя, що асоціюється зі спритністю. У романі собака допомагає під час полювання, діє разом із людьми як частина єдиної системи виживання, добре орієнтується в тайзі та підтримує господарів. Образ Нерпи підкреслює зв'язок людини з природою та гармонійне співіснування в умовах дикого середовища (Багрянний, 2017).

Окрім зоонімів, у романі важливе місце займають назви технічних об'єктів, які мають символічний і навіть сатиричний зміст.

Дракон – назва першого розділу роману, якою автор позначає етапний ешелон ОГПУ–НКВД, який перевозить в'язнів у заслання. Поїзд у романі порівнюють зі страшним міфічним драконом: *«Вирячивши вогненні очі, дихаючи полум'ям і димом, потрясаючи ревом пустелі і нетрі і вогненным хвостом замітаючи слід, летів дракон»*. Такий образ символізує жорстокість, страх і руйнівну силу тоталітарної системи, яка знищує людські долі.

Наявні у творі ініціальні абрєвіації за першими літерами, які наводять страх ... *Й.С.* – це скорочення від імені Йосиф Сталін. У романі так названо головний паротяг, який тягне ешелон із в'язнями. Автор описує його як величезну, страшну машину, що веде тисячі людей у невідомість. Таке позначення показує, що саме сталінський режим стоїть за масовими репресіями.

Ф.Д. – це скорочення від імені Фелікс Дзержинський, засновника радянської каральної системи. У романі це ще один паротяг, який підштовхує ешелон ззаду. Такий образ символізує постійний тиск і переслідування з боку влади. Люди, які потрапили до цього поїзда, не можуть втекти від системи. *«Таверна імені Лаврентієва»* – іронічний ергонім-ідеонім, який Іван Багрянний використовує для сатиричного змалювання радянської дійсності в романі *«Тигролови»*. Назва має складну внутрішню структуру та багаторівневий семантичний потенціал, що поєднує апелювативний і антропонімічний компоненти. Перший елемент – «таверна» – є апелювативом латинського походження (*taberna*), що означає «корчма» або «заклад харчування». У контексті роману вживання цього слова замість

звичних радянських номінацій типу «буфет» чи «їдальня» створює яскравий іронічний ефект, оскільки асоціюється з європейською культурною традицією, яка різко контрастує з брудною й занедбаною реальністю пристанційного закладу.

Другий елемент назви – «дохла кішка». Слово «кішка» має праслов'янське походження (*koška*) і є назвою домашньої тварини (Етимологічний словник української мови, т. 2; 367). Прикметник «дохла» походить від дієслова «дохнути» – «померти (про тварину)» (СУМ, т. 2; 412).

У романі Григорій Многогрішний іронічно називає так дорогий японський ресторан у Хабаровську, висміюючи його показну елітність і низьку якість їжі: «Цю ресторацію Григорій охрестив *“Таверна Дохлої Кішки”*» (Багрянний, 1946).

Другий компонент – Лаврентієв – є антропонімом, що формально походить від імені Лаврентій (лат. Laurentius), яке первісно означало «житель міста Лаврент» або «увінчаний лавром», символізуючи славу, перемогу та пошану. Однак у художньому контексті твору ця етимологічна семантика відходить на другий план і поступається політичній алюзії на Лаврентія Берію – одного з керівників сталінського репресивного апарату НКВС. Іронічний ефект виникає внаслідок різкого семантичного контрасту: ім'я, пов'язане з владою, страхом і репресіями, поєднується з назвою низькопробного, брудного закладу харчування. Саме це поєднання створює сатиричну напругу, спрямовану на викриття радянської системи, де культ особи та офіційна риторика різко розходяться з реальною дійсністю.

У ширшому ідеологічному контексті ергонім відображає явище радянської «іменізації», коли імена партійних діячів присвоювалися найрізноманітнішим об'єктам, часто без зв'язку з їхнім реальним змістом або функцією. У романі така практика доводиться до абсурду, що посилює викривальний ефект.

У сцені сприйняття цього об'єкта Григорієм Многогрішним назва «Таверна імені Лаврентієва» виступає знаком глибокої деградації системи: зовнішній пафос і офіційна велич виявляються лише фасадом, за яким приховується духовна й матеріальна убогість. Ергонім виконує функцію деміфологізації влади, підкреслюючи її фальшивість, лицемірство та внутрішню порожнечу. Отже, «Таверна імені Лаврентієва» в романі І. Багряного є не просто номінацією закладу, а складним іронічно-сатиричним знаком, який викриває абсурдність тоталітарної системи та її символічного дискурсу.

Висновки. Під час дослідження встановлено, що ономастичний простір роману І. Багряного «Тигролови» є важливою складовою художньої системи твору.

Власні назви в романі не обмежуються номінативною функцією, а виконують також символічну, оцінну, експресивну та ідеологічну роль, допомагаючи розкривати авторський задум. Топоніми у творі формують просторову модель «вигнання», де географічні назви (Урал, Сибір, Байкал, Колима, Забайкалля) набувають узагальненого значення простору каторги, страждання і невольності. Водночас інші топоніми (Зелений Клин, Українська Слобода) репрезентують ідею збереження української ідентичності навіть поза межами Батьківщини. Простір у романі має чітко виражену символічну опозицію «свобода – неволя». Отже, ономастичний простір роману «Тигролови» є цілісною художньою системою, у якій власні назви допомагають передати головні ідеї твору: боротьбу за свободу, протистояння тоталітаризму, збереження людської гідності та національної ідентичності.

Перспективи дослідження. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на порівняння ономастики «Тигролови» з іншими творами про радянські репресії, а також на глибше вивчення символічних значень власних назв у текстах художньої літератури.

Список використаних джерел

- Алфьоров, О. (2026). Не Мазепа і не Сагайдачний: історик розкрив справжні прізвища українських гетьманів. *Главред*. <https://glavred.net/culture/ne-mazepa-i-ne-sagaydachnyy-istorik-raskryl-nastoyashchie-familii-ukrainskih-getmanov-10750076.html>
- Багрянний, І. (1991). *Тигролови* : роман. Детройт : Фондація ім. Івана Багряного. 278 с. <https://diasporiana.org.ua/proza/bagryanj-i-tygrolovy/>
- Біляїв, В. (2003). Іван Багрянний: життя і творчість. Донецьк : Східний видавничий дім. 256 с.
- Буйянкін, Н. М., Просалова, В. А. (2020). Жанрові особливості роману Івана Багряного «Тигролови». *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ*, 94–103. <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/4836>
- Годік, К. О. (2024). Моделі інтерпретації історичної пам'яті в романах Івана Багряного «Тигролови» та «Сад Гетсиманський». *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/6_2024/30.pdf
- Демечук, О. (ред.). (2021). *Мовна концептуалізація артефактного простору людини : колективна монографія*. Рівне : РДГУ. 139 с.
- Дзюба, І. (2001). *Спогади і роздуми*. Київ : Основи. 560 с.
- Зеленко, Л. П. (2012). Власна назва в концепції художнього твору (на матеріалі роману Івана Багряного «Тигролови»). *Записки з ономастики*, 15. 40–51.
- Карпова, С. (2020). Поетика і мова творів Івана Багряного як відображення його епохи. *Збірник наукових праць НДІУ*. Т. 5. 201–206.
- Ковалів, Ю. І. (2007). Ономастика. У: *Літературознавча енциклопедія* : у 2 т. Т. 2. Київ: Академія. 153–154. <https://archive.org/details/literaturoznachat2>
- Луцій, С. (2007а). Про нашу мужність: романи І. Багряного «Тигролови» та «Сад Гетсиманський». *Українська культура*. 12.
- Луцій, С. (2007б). «Тигролови» та «Сад Гетсиманський» у контексті еміграційної періодики. *Київ*,

1, 166–173.

- Мельничук, О. (ред.). (1982–2012). Етимологічний словник української мови : у 7 т. Київ: Наукова думка.
- Многогрішний Дем'ян. Енциклопедія історії України. Інститут історії України НАН України. <https://www.history.org.ua>
- Скрипник, Л. Г., Дзятківська, Н. П. (2005). Власні імена людей : словник-довідник. Київ : Наукова думка. 334 с. <https://surl.li/basdzr>
- Словник української мови : в 11 т. Київ : Наук. думка, 1970–1980.
- Сухорукова, А. А. (2007). Іван Багряний. «Тигролови»: версія шкільного аналізу. *Вивчаємо українську мову та літературу*, 2, 22–28.
- Чорновіл, В. (1999). Листи з-за ґрат. Київ: Смолоскип. 320 с.
- Шум, О. В. (2014). Збереження символічності назви роману І. Багряного «Тигролови» у перекладах. *Наукові записки Острозької академії*. 2014. <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2014/n49/78.pdf>

References

- Alforov, O. (2026). Ne Mazepa i ne Sahaidachnyi: istoryk rozkryv spravzhni prizvyshcha ukrainskykh hetmaniv. Hlavred. <https://glavred.net/culture/ne-mazepa-i-ne-sagaydachnyy-istorik-raskryl-nastoyashchie-familii-ukrainskih-getmanov-10750076.html>
- Bahrianyi, I. (1991). Tyhrolovy : roman. Detroit : Fundatsiia im. Ivana Bahrianoho. 278 s. <https://diasporiana.org.ua/proza/bagryanyj-i-tygrolovy/>
- Billiaiv, V. (2003). Ivan Bahrianyi: zhyttia i tvorchist. Donetsk : Skhidnyi vydavnychiy dim. 256 s.
- Buiiakina, N. M., Prosalova, V. A. (2020). Zhanrovi osoblyvosti romanu Ivana Bahrianoho «Tyhrolovy». Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva DonNU, 94–103. <https://vestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/4836>
- Chornovil, V. (1999). Lysty z-za grat. Kyiv: Smoloskyp. 320 s.
- Demenchuk, O. (red.). (2021). Movna kontseptualizatsiia artefaktnoho prostoru liudyny : kolektyvna monohrafiia. Rivne : RDHU. 139 s.
- Dziuba, I. (2001). Spohady i rozdumy. Kyiv : Osnovy. 560 s.
- Hodik, K. O. (2024). Modeli interpretatsii istorychnoi pamiaty v romanakh Ivana Bahrianoho «Tyhrolovy» ta «Sad Hetsymanskyi». Vcheni zapysky TNU im. V. I. Vernadskoho. Seria: Filohoiia. https://philol.vernadskijournals.in.ua/journals/2024/6_2024/30.pdf
- Karpova, S. (2020). Poetyka i mova tvoriv Ivana Bahrianoho yak vidobrazhennia yoho epokhy. Zbirnyk naukovykh prats NDIU. T. 5. 201–206.
- Kovaliv, Yu. I. (2007). Onomastyka. U: Literaturoznavcha entsyklopediia : u 2 t. T. 2. Kyiv: Akademiia. 153–154. <https://archive.org/details/literaturoznavchat2>
- Lushchii, S. (2007a). Pro nashu muzhnist: romany I. Bahrianoho «Tyhrolovy» ta «Sad Hetsymanskyi». *Ukrainska kultura*. 12.
- Lushchii, S. (2007b). «Tyhrolovy» ta «Sad Hetsymanskyi» u konteksti emihratsiinoi periodyky. Kyiv, 1, 166–173.
- Melnychuk, O. (red.). (1982–2012). Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy : u 7 t. Kyiv: Naukova dumka.
- Mnohohrishnyi Demian. Entsyklopediia istorii Ukrainy. Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy. <https://www.history.org.ua>
- Shum, O. V. (2014). Zberezhennia symvolichnosti nazvy romanu I. Bahrianoho «Tyhrolovy» u perekladakh. Naukovi zapysky Ostrozkoj akademii. 2014. <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2014/n49/78.pdf>
- Skrypnyk, L. H., Dziatkovska, N. P. (2005). Vlasni imena liudei : slovnyk-dovidnyk. Kyiv : Naukova dumka.

334 s. <https://surl.li/basdzr>

Slovník ukraínskoi movy : v 11 t. Kyiv : Nauk. dumka, 1970–1980.

Sukhorukova, A. A. (2007). Ivan Bahrianyi. «Tyhrolovy»: versiia shkilnoho analizu. Vyvchaiemo ukraínsku movu ta literaturu, 2, 22–28.

Zelenko, L. P. (2012). Vlasna nazva v kontseptsii khudozhnoho tvorú (na materialí romanu Ivana Bahriianoho «Tyhrolovy»). Zapysky z onomastyky, 15. 40–51.

THE POETIC ATMOSPHERE OF IVAN BAGRIANY'S «TYGROLOVY»

Karina Duda, econd-year student on the first (bachelor's) cycle of higher education, specialising in 035 Philology, at the Faculty of Ukrainian Philology, Culture and Arts, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University.

The article examines the onomastic space of Ivan Bahrianyi novel “Tygrolovy” and its symbolic meaning. The functional manifestations of proper names, in particular anthroponims, toponims, zoonims, which form the artistic world of the work, are analyzed. Special attention is paid to onims as expressions of the characters of the heroes, the historical context and expressions of the main idea of the novel – the struggle for freedom, human dignity and the preservation of national identity.

Keywords: onomastics; onim; anthroponim; toponim; hydronim; zoonim; horonim; ergonim; diminutive.